

Riigihange: „Töökeskonnaspetsialistide koolitusprogrammi väljatöötamise ja rakendamise tellimine“

Digiriigi Akadeemia standardi kirjeldus

- 1.1. Kursuse loomisel või keskkonda lisamisel peab arvestama, et Keskkonda üleslaetava faili maksimaalne maht võib olla kuni 300MB. Mahukama e-kursuse puhul peab kursuse disainimisel arvestama, et maht jaotuks mitme SCORM-paketi vahel;
- 1.2. Kursuse kavandamisel ja väljatöötamisel peab arvestama järgmiste tingimustega:
  - 1.2.1. lahendamist vajav probleem ja koolitusvajadus on selgelt sõnastatud;
  - 1.2.2. probleemiga seotud sihtrühma(d) on määratletud, nende vajadused ja ootused kaardistatud (sh õpiharjumuste ja -eelistuste osas);
  - 1.2.3. realistlikud ja mõõdetavad õpiväljundid on sõnastatud (rakendades Bloomi taksonoomiat¹).
- 1.3. Kursuse maht peab võimaldama õppijal omandada õpisisu kuni 90 minuti jooksul;
  - 1.3.1. kursuse läbimine hõlmab soovituslikult teadmiste kontrolli, sealjuures vähemalt 80% tulemuse saavutamisel väljastatakse õppijale kursuse läbimist kinnitav tõend.
- 1.4. Kursuse struktuur koosneb moodulitest, mis on õppija jaoks läbitavad juhendamiset ja eraldiseisvate osadena. Mooduli soovituslik maht õppija jaoks on kuni 15 minutit.
- 1.5. Kursuse loomisel on soovituslik lähtuda multimodaalsuse põhimõttest, sh kombineerides omavahel:
  - 1.5.1. tekstimaterjale;
  - 1.5.2. automaatset tagasisidet andvaid enesekontrolli- ja hindamistegevusi;
  - 1.5.3. interaktiivseid tegevusi;
  - 1.5.4. visuaalseid materjale (videod, animatsioon, graafikud).
- 1.6. Kursuses sisalduvad materjalid peavad olema kvaliteetsed: tekstimaterjalid grammatiliselt korrektsed; videote heli selge ja hästi kuuldav, visuaal kvaliteetne; graafikud, diagrammid jmt selgelt loetavad ning ühetaoliselt tõlgendatavad.
- 1.7. Kursus peab olema läbitav eesti keeles. Muukeelse materjali kasutamisel peab olema lisatud korrektne eestikeelne tõlge, videoklippide puhul subtiitrid kasutades võimalusel Eesti keele tehnoloogiat.
- 1.8. Kursuse kujundamisel tuleb järgida varem avaldatud kursuste lahendust, sealjuures kasutades autortarkvara, mida hiljem on hankijal võimalik redigeerida².
- 1.9. Kursuse planeerimisel peab pöörama tähelepanu kasutajakogemuse (UX) ja kasutajaliidese (UI) disainile ning tagama vähemalt WCAG 2.1. standardi järgimise:
  - 1.9.1. kursuse struktureerimisel tuleb kasutada korrektset pealkirjade liigendatust, taandeid ning teksti eristamise vahendeid;
  - 1.9.2. info edastamisel tuleb jälgida, et eristamisel ei kasutataks üksnes värve. Diagrammidel, joonistel, tabelites, videotes ja/või tekstis tuleb lisaks värviga eristamisele kasutada rasvast, kaldkirjas või allajoonitud teksti, visuaalselt eristatavaid tingmärke või märksõnu;

---

¹ E-õppe kursuste formaadis on võimalik ühtlustada õppijate **teadmisi** (eelnevalt õpitud faktid ja terminid ning nende meenutamine – defineerib, kirjeldab, määratleb, seostab, sõnastab, teab, tunneb ära) ning süvendada **mõistmist** (faktidest arusaamine, nende mõistmine läbi kirjeldamise, võrdlemise, üldistuse ja põhiideede edasiandmise - eristab, mõistab, selgitab, seostab, tunneb ära, tõlgendab, valib, vastandab, võrdleb).

² Digiriigi Akadeemias on kasutatud pilvepõhist autoritarkvara Articulate Rise 360 - <https://articulate.com/360/rise>

- 1.9.3. linkide eristamiseks tuleb kasutada lisaks värvile täiendavaid lisameetodeid (nt lingi automaatne allajoonimine);
- 1.9.4. teksti ja tausta ning teksti ja visuaalide (joonised, diagrammid, graafikud, pildid jt), sh nendes kasutatav kontrastisuhe peab olema vähemalt 4.5:1 (suurel tekstil vähemalt 3:1);
- 1.9.5. kursuse kujundamisel tuleb kasutada selget ja hästi loetavat kirjatüüpi ning jälgida, et teksti tausta kujundus oleks võimalikult ühetooniline;
- 1.9.6. linkide, nuppude ja teiste interaktiivsete elementide kirjeldused võiksid olla arusaadavad ka kontekstiväliselt³;
- 1.9.7. mittetekstiline sisu (sh olulist informatsiooni edasi andvad pildid, ikoonid ja nupud jmt) peab sisaldama tekstilisi alternatiive;
- 1.9.8. vältida tuleb liigselt sähvivaid, vilkuvaid või äkilise liikumisega animatsioone, mis võivad osades kasutajates esile kutsuda ootamatu haigushoo. Juhul, kui taolise animatsiooni lisamine on vältimatu, tuleb veenduda, et animatsioon ei hakkaks mängima automaatselt. Samuti tuleb kuvada kasutajale selge hoiatus enne, kui kasutaja animatsiooni käivitab;
- 1.9.9. hoiduda tuleb automaatselt mängima hakkavatest heliklippidest. Kuna ekraanilugeja kuulab arvuti räägitud teksti, segavad automaatselt mängivad helid kasutajat. Heliklipid ei tohi ühelgi juhul automaatselt mängima hakata, kui mängitava heli kestus ületab 4 sekundit;
- 1.9.10. pildivormingus teksti asemel tuleb eelistada tavalist teksti. Kui pildivormingus teksti ei ole võimalik asendada, tuleb lisada juurde alternatiivne kirjeldus teksti kujul. Alternatiivne kirjeldus peab andma edasi pildil kujutatud põhisisu (nt graafikute või diagrammide puhul tuleb kirjeldada sellel kujutatud olulisi andmeid, nende väärtust ja visualiseeritud muutust);
- 1.9.11. audioklippidele peab olema lisatud sisu kirjeldav transkriptsioon teksti kujul. Lisaks audioklipis öeldule peab transkriptsioon sisaldama ka audioklipis kuulda olevate oluliste helide ja muusika kirjeldust;
- 1.9.12. videoklipid peavad olema varustatud esituskeelsete tiitritega ning kirjeldustõlkega, mis on loetud videole lisa helirajana või lisatud video juures olevasse tekstilisse transkriptsiooni;
- 1.9.13. objekti aistinguliste omaduste kirjeldamisel peab kasutama mitut alternatiivset tunnust, nagu näiteks objekti asukoht, kuju, nimetus või mõõtmed;
- 1.9.14. vältima peaks ajapiiranguga testide ja küsimustike kasutamist – kasutaja peab saama kursust läbida oma sobivas tempos.
- 1.10. Tulenevalt kursuse iseloomust ja sihtrühmast tuleb viidata lisamaterjalidele (lingid jätkulugemiseks, viited jätkukursustele).

---

³ Näiteks lause "Siit saad rohkem infot ID kaardi kohta", kus "Siit" suunab täiendavalt infomaterjalile pole selge ega kasutajasõbralik. Ekraanilugeja kasutajad või kasutajad, kes juhivad arvutit häälkäsklustega võivad sattuda segadusse, kui lingilt lingile navigeerides kohtavad vaid sõna "siit." Parem lingi tekst oleks näiteks "Loe rohkem infot ID kaardi kohta Siit." nii et kogu lause on ka link.